

6839

34 ԻՆՏԻՒ ՍԵՆԷ

14 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893

Ամանգումախի

Էջիֆուսի

Մանիպի իմփյազ
ԿՈՐԱՊԵՏ Յ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մանիպա վե Իսթիֆալե
Պապը Ալի ճատտեսիմսե 36 Նիսմեքո

40 ԲԱՐՍ

نظورًا فکار
صاحب امتیاز قلمی مسوول
فرهت انوسان
مطبوعه واداره خانه سی

باب عالی جاده سنده ۳۶ نومرولی
دائرة مخصوصه در

1893 ՕԳՈՍՏՈՍ 14

ՃԻՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ

1311 ՍԷՖԷՐ 14

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՍԷՍԷԼԷՍԻ

Նասըլ քի կէչէն Նիսսիսէմիզտէ
զիքը իթմիչ իտիք, պու կիւնլէրտէ
Փրկիչ խասթախանէսի հազգընտա
պիր չօգ շէյլէր եազըլմագտատըր, վէ
հաթթա չու սօն կիւնլէրտէ, պիր
Տեղեկագիր մէսէլէսի չըգարագ, պիր
գաչ զազէթալարտա պիւեիւք պիր
եէր թուրմուչ տուր:

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, մու-
ախիւէրէն մէզքիւր խասթախանէտէ

Տօգթօր Դասպարեան էֆէնտի, սի-
նիր խասթալըղը շիւպէսի թապիպ-
լիկինէ թայեին իտիլմիչիտի, վէ մէզ-
քիւր իլլէթէ միւպթէլա օլուպտա
քէյֆսիզ օլանլարա «պրօմիւր տը բօ-
թապիւմ» տէնիլէն էնզատան զինա-
տէնէ մըգտարտա թէրթիպ իթտիր-
տիկինտէն, կէչէն սէնէտէն զինատէ
էօլէնլէր օլմուչ տուր տէնիլէրէք,
սանաաթընճա շիւբհէ արըզ օլմուչ,
վէ օլ տէպէպտէն խթիֆա իթտի-
րիլմիչ իտի:

Ղազեթալարաւան անյաշըլտղընա կէօրէ, Հոգաբարձութիւն թարաֆընտան, վուգուի հալ Ռաթրիգխանէնէ պիլտիրիլէրէք, մէգքիւր խուսուսուն, պիր գաշ նէֆէր թապիպլէրտէն միւրէթթէպ պիր գոմիսիօն թարաֆընտան թէֆթիշ ու թահ-յըղը թալէպ օլունմուշ, վէ մէգքիւր մէհլիսէ տախի միւնքսիպ կէօրիւլէրէք, Տօգթօր խօրասաննէն, Տօգթօր Փէշտիմաքնէն, Տօգթօր ձէլալեան վէ Տօգթօր Օրմանեան էֆէնտիլէրէ հափալէ գըլընմըշ, վէ միւմաիլէյհիւմ էֆէնտիլէրտէ Ռաթրիգխանէնին պու արգուսունու իճ-րա պիրլէ, թաֆսիլլի պիր բաբօրթօ թանգիմ իթմիշլէր վէ իմզալարը թահ-թընտա օլարադ Ամեն. Սըբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրինէ կէօնտէրմիշլէր, վէ պատէհու մէգքիւր բարօրթօնուն հէմ սուրէթի տէրճ ու պէեան իտիլմիշ, վէ հէմտէ գուհուրա կէլէն գրիթիգալար օգունմուշ տուր:

Կէրշի Ղազեթալարըն եազտըղլա-րընտա բէք հադդըլը Նօգթալար կէօրիւլմէքտէ տիր, լաքին, իշին ասըլ լուհունու կէօթէրիլտիկի կէօրիւլմէմիշ օլտուգտան պաշգա, պու եօլտա պիւնիւք պիր մէհլէ հադդընտա պիլիմ տախի պէեանը միւթալաա իթմէքիկիմիդ վաճիպէտէն պուլունտուղունտան, պիդ տախի իշթիրաք իթմէք իսթէր իսէք տէ, մէգքիւր տեղեկագիր հադդընտա պէեանը էֆէրաւտան էվէլ, քէնտի իթիգատըմըգա թէվֆիգան, ասըլ էսասը մատտէնին նէտէն թէվէլլիւտ իտիպ, վէ ասըլ մագսէտինտէ նէտէն իպարէթ օլտուղունու պէեան իթմէքիկի լիւզում կէօրիւլըլ:

Ջաթէն պիր պուշուգ սէնէ էվ-

վէլ եանի էվէլքի Հոգաբարձութիւն գէմանընտա, Տօգթօր Հիւնքեարպէ-կէնտիեան իլէ Տօգթօր Եֆղուպեան էֆէնտիլէր միւննտա, սէնլիք վէ պէնլիք իտախասը գուհուրա կէլմիշ վէ Հոգաբարձութիւն թարաֆընտան, իշի թաթըլ եէրինէ պաղլամադըլը թարիգի թութոնլուղունտան, վէ տահա աշըղը, իշլէրինտէ թարաֆ-կիրլիք իլլէթի հասըլ օլուպ, վէ Տօգթօր Եաղուպեանը իլթիգամ ի-տէնլէրին խաթըլը ղալէպէ իլլէտի-կինտէն, Տօգթօր Հիւնքեարպէկէն-տիեան կիւճէնիպ իսթիֆա իլլէմիշ, վէ պիլթապի Տօգթօր Եաղուպեան ալէյհինտէտէ պիր թագրմ գուսուրլար իպրադ իտիլմիշ իտի:

Անյաշըլտղընա կէօրէ, օլ վադըթ Տօգթօր Հիւնքեարպէկէնտիեան, քէնտի իսթիֆաալ իւզըրինէ, Հոգաբար-ձութիւն Թերաֆընտան, շիմտի շու օլտուղու կիպի, մէսէլէ պիր հէքիմ գոմիսիօնու նէգտինէ չըգարըլըրտա, հադդըլ հէր հալտէ քէնտի գազանըլ էմէլ վէ իթիգատընտա պուլունմուշ իտի, շիւնքի, իհլթիմալի քէպիլտէն պուլունտուղու իւզրէ, էօլլէ պիր գոմիսիօնու, հէմ գըլտէմի վէ հէմտէ քէսպի շէօրէթ իթմիշ պուլունտան տօգթօրլարտան միւրէթթէպ օլմասը թապիի կիպի իտի, վէ քէնտիտէ թէալլիւզաթըլը գիհէթիլլէ անլէրէ մէնսուպ օլտուղունտան, օ եօլտա պիր իւմիտտէ պուլունտապիլիք իտի:

Հալ պու քի, Հոգաբարձութիւն թարաֆը, եա պուսուր բանա տէրք իլլէտիլինտէն, վէ եփսուս պիր թէ-սասիւֆ իշի օլարադ, իշի օ գալը-պա տէօքմէտի վէ եալսուս տէօքմէք իսթէմէտի, պինձէն ալէյհ սիւքիւթի իթիլիեար պիրլէ իշին տէվամ իլլէտի, վէ Տօգթօր Եաղուպեանտա

ազատեան իրմիջ օլտու :

Պիւտէ օհէնկեամտէ , զաննըմըզը
Պապիգ իտէր պիւ թարգաւ , մէյ-
մանէ 42 վէ եախօտ 43 աօգթօր իմ-
աւնը շամիլ օլտուղու հալտէ պիւ
ահգէր չըգալ , օրթալըգաւ պիւ
վէվէլէ հաւըլ օլտու , չիւնքի , մի-
թիմիդտէն օլան վէ էն զիեաւտէ
էօգրէթ գազանմըլ պուլունան տօգ-
թօրաբըն իմզալարը տախի կէօրիւլ-
էքտէ իտի :

Մէզքիւր մահգերտէ , Փրկիչին
թիւ չօգ իսլահաթա միւհլթաճ օլ-
տուղու , վէ պինաէն ալէյհ պիւ չօգ-
աւաւըլար պուլունաւտուղու պէեան
բըլընմըլ իտի . չէյլէ քի , մէզքիւր
ահգէրէ էհէմմիյեթ վիբիլտիկի
թադաթիտէ , Տօգ . Եաղուպանըն ,
վէկիլ իսթիֆասը իսթէնիլմէսի , իլլա ,
վէմալի սիթէմ իւզրէտէ թարա իտիլ-
վէսի իգթիգա իտէճէք իտի . զազէ-
թալարտա լէհտէ վէ ալէյհտէ չօգ-
վէյէր եաղըլար , Հոդաբարձութիւն
աղամէթ կէօսթէրէքէք կիւճէնտի ,
սթիֆաեա գալգըլար , Բաթրիգ-

աւանէ աղըլար , պիւ չարէ տիւչիւն .
վէկէ մէհպուր օլտու , վէ կէրչի 42
աօգթօրալ , օլ մէրթէպէ մահ-
ալպիյեթէ թէհամմիլ իտէմէ-
թիւթիւթէն , կիթտիքէ մէսէլէեի
իւլեիւթմէք իսթէտիլէր իսէ տէ ,
թաթրիգթաւնէ էմբի պաօիթէթէ ըի-
տէթ , վէ երնէ միլլէթճէ պիւթիւնի
աւալիճէ վէ սէրմաեմիգ օլալ իս-
թըր կէօնիլ իճրասընա միւրաճաւթ
պիւլէ , հիչ տէկիլ իսէ , մէզքիւր
ահգէրին պիւ իքի իտտիասընը , Հո-
դաբարձութիւնա գապուլ իթտիքէ .

էք , իչլէրինէ իքի տօգթօր աղա-
թաթըր , վէ պուլուն իւզէրինէ
թաթաւն իալիճէ վաղըթ կէչիպ 42
աօգթօր էֆէնտիլէրին հիտտէթլէրի

թէսիլին օլտուղունտան , վէ տահատա
տօղրուտու , պիւ չօգլարը զաթէն
իսթըր իչին իմզալամըլ օլուպ , գա-
լըլարընա պիւ թադըմ կիւճիլէթէր
չըգտըղընը , կէօրտիւթլէրինտէն , կէվ-
չէեիպ պիւրէր թարաֆա չէքիտիլէր ,
վէ կիւեա մէսէլէ գաբանմըլ կիպի
օլտու իսէտէ , իչթէ պիւ պուլչուգ աէ-
նէ սօնբա տէօնիւպ տօլաշարադ , վէ
պաշգա պիւր ըէնք ալարադ , ֆադաթ
տօղրուտան տօղրու օլմաեղպ տա ,
տօլաեղտան օլտուղու հալտէ , թէք-
րաբէն մէյտանէ չըգալ , չէյլէ քի ,
մէզքիւր Տեղեկադիրի թանգիմ իտէն
աօգթօրաբըն իքի նէֆէրի վէ նաւ-
ֆալուլարը , Տօգթօր Հիւնքեաթ-
պէկէնտիեանըն ագրապալարը օլ-
տուղալարընաւն , միւմքին օլտուղու
թադաթիտէ , Փրկիչին իսլահը հալի
վէսիլէսիյլէ , էսկի իտտիալարընը
եիւրիւտէրէք , Տօգթօր Եաղուպ-
եանը օրաւտան տիշարը չըգարաճադ-
լարը , վէ Տօգթօր Հիւնքեաթպէկէն-
տիեանա զալէպէ չալտըրմըլ օլաճադ-
լարը չիւրհէ իտիլտի :

Պու մէրթէպէ տալա , իտտիա ,
սէպաթ վէ մէթանէթ կէրչի ֆէնա
պիւր չէյ տէկիլ տիւր , վէ մուղաեիլի
օլաբադ տա շայեանը թահսին տիւր ,
լաքին շունա էսէֆ իտէրիգ քի , իշտէ
սահիհէն , պիւ իալիսէթ վէ պիւ վիճ-
տան ու մէրհամէթ , եանի եիւղլէրճէ
պիշարէկեանը վէ իսաթէկեանը ա-
ճըեղպ վէ գաեթըմադ էսէրի կէօրիւլ-
մէեիպ , անճադ շախսա տաեիւր պիւ
նէֆասնիյեթէ էսէրի կէօրիւլմէքտէ
իտի :

Պու սէյլէտիթլէրիմիզին աղլէ վէ
հադըգաթը հալէ մադրուն օլմասը-
նը , մէզքիւր Տեղեկադիր հադըն-
տա պէեան իտէճէկիմիգ միւթալաւթ
թապաթիգ իտէպիլէճէկիւտէն , օլտու-

սուսա նազլի քէլամ իտէլիմ :

Միւմարիէյհիւմ տէօրթ տօգթօր
էֆէնտիլէրին, Յրբազան Գատրիարք
Հայր հաղբէթլէրինէ թագաթիմ իթ.
տիքլէրի բարթօրթատան անլաշըլտը.
ղընա կէօրէ, Հոգաբարձութիւն վե.
տէ եախօտ Ռաթրիգխանէ թարա.
ֆընտան, քէնտիլէրէ իւշ շէյ սիւալ
օլունմուշտուր, վէ եախօտ իւշ սիւ.
ալին ճէվապընը վիւմէքլիք խըտմէթի
իհալէ իտիլմիշ տիր :

Պիրինճի սիւալին ալին սուրէթի
շու տուր Ա. Տօգ. Գասպարեան է.
ֆէնտիի ձեռնհասութիւնն բժշկու.
թեան Ղախտաւորական ճիւղին մէջ,
եանի Տօգթօր Գասպարեան էֆէն.
տինին, սինիր թարաֆընտան բէրլիւան
օլանլարըն քէյֆիլիքլէրինին թե.
տափիսինէ լիեազաթ ու գուտրէթի
վաճը մը տըր եօդսա եօգ մուտուր :

Ձաննը աճիգանէմիղճէ, էվվէլ է.
միրտէ, զաթէն պու սիւալ հէմեանլըշ
տըր վէ հէմսէ բէք մանէասըգ տըր.
չիւնքի հէքքէս պիլիր քի, հէր հէ.
քիմ, հէր վաղըթ վէ հէր եէրտէ,
պիր խաթա, իսթէր իլլէթսիղ օլ.
տուն վէ իսթէր սինիր իլլէթինէ միւպ.
թէլա պուլունսուն, էլ վէրիրքի խաւ.
թա տըր, էլպէթթէ պագըպ էմրի
թէտափիսինէ չալըչապիլիր. կէրչի
խաթթախանէլէրտէ սինիր իչին խու.
սուսի հէքիմլէր պուլընմաղլըգ էլզէմ
տիր, վէ միւմքին օլտուղը հալտէ տա.
հա ալէա տըր, լաքին, սինիր իլլէթի
հէքիմինին տիրլօմասը պաշգա վէ սա.
ւիր հէքիմլէրինքիտէ պաշգա տէկիլ
տիր, հէր տիրլօմասը օլան պիր հէքիմ
տիր, եալընըգ շու ֆարըգը վարտըր
քի, քէյֆիլիքլէրտէն եալընըգ պի.
րինէ վէ եախօտ իքիսինէ զիեատէ
չալընըպ վէ զիեատէ թէճրիւպէ կէօր.
միւշ վէ ֆիլիլիեաթ իճրա իթմիշ օ-

լանլարա, պիթթապի տահա զիեա.
թիլիպար վէ տահա զիեատէ էմնի.
եթ օլունուր, օլ վագըթ պունլար.
տա սրէսիալիսթ յիսմի վիրիլիր նա.
քի շօգ քէյֆիլիքլէրին սրէսիալիսթ
լէր վարտըր, մեթէլա ֆիլան տօգթ.
կէօգ, վէ ֆիլան տօգթօրտա գ.
լագ վէ սաւիրէ սրէլիալիսթի տ.
տէնիլիր. վէ ալէմ պիլիր քի, Տօգ.
թօր Գասպարեան իչին, քիմսէ ալ.
նիր իլլէթի սրէսիալիսթի տիր տիր.
միշ տիր, վէ քէնտիսիտէ էօլլէ պ.
իլան վէ իտտիա իճրասընտա պ.
լունմաեղպ, անճագ պիր տօգթ.
տէեի թանըլմըշ տըր :

Վէ ալէմ պիլիր վէ հէր հալտէ
հատէթտէ իտէր քի, Տօգ. Գասպ.
եան ֆրկիչէ, պիր սինիր իլլէթի
սրէսիալիսթի տիր տէեի չաղը.
տէկիլ տիր, վէ հիչ պիր թարա.
տան պիր էօրֆ եա ճէպր իլէ ֆ.
կիչտէ միւմարիէյհէ էօլլէ պիր
մուրիյեթ վէրիլմիշ տէկիլաիր.
Հոգաբարձութիւն միւմարիէյհի
սրէսիալիսթ տիր տէեի գապուլ
լէմիշ իտի իսէ, էլպէթթէ էվվէլին.
քէսպի մալիւմաթ իյլէմիշ իտի,
օ հալտէ, չիմտի, Ռաթրիգխանէ
րաֆընտան, էօլլէ պիր սիւալ
րա կէլմէսի իճուպ իթմէգ իտի,
էկէրչի պունա գալընըգ, Հոգաբ.
ճութիւն եանըլմըշ, պիլմէեէրէք
ղըրմըշ, վէ սօնրատան ֆէհմինէ
րարագ, չիւրհէսինի հալլ իթմէք
չին, տէօրթ հէքիմլէրտէն պիր
ղըգաթ վէ պիր շէհատէթ
իյլէմիշ տիր տէնիլիր իսէ, պու
օլամաղ, չիւնքի, վէլէվ հէքիմ
եան Հոգաբարձութիւն ազալարըն
էօլլէ շէյլէրճէ մալիւմաթլարը
սա պիլէ, իչլէրինտէ, իքի
հէքիմ բէֆիլիքլէրի վար իտի, վէ

արևելյան շրջաններն ասորի մեծ մասերն ինքն-
 անկախ թուրքական խուսուրտության տիր-
 անքնություն իրենց մեջ իրենց վե պուրն տանտա
 օգտությամբ ինքնազար, էօթեմե քեյֆսիլե-
 քուրն թե տավրիսն է մեծ մուր իւշ տեօրթ
 ի տեֆէր տահա թապիպլեթ վե քեյա-
 Տօթ քեյա ճգանքլար վար իտի, վե վերի-
 է սիւն իւսուրն հէքսի պիր կիւնտէ վե
 տիւր սաաթտա վիրիլմէեիպ, վե պի-
 է պապլեթին էօլէնլեթին հէքսիտէ պիր
 պապլեթին էօլմէեիպ, իլլա արատան
 օգտութիւն վե հաթթալար կէչմիշ օլ-
 տուղունտան, էն ատի իւրտմէթծի-
 թէրն պիլէ, աղ չօդ պիր շիւրհէեե
 սպալմէիպ օլմալարը թապիլի իտի,
 Թիւր Պու ճիհէթլեթի պէթ թարաֆ իթ.
 իկիմիպտէ տաթի, պիղիմ իթիդա.
 արաթըրդա Նէգարէն, Բաթրիդ խանէ
 փըթաթընտան, րէսմէն վե ալէնէն
 ի, մէջու եօլտա պիր սիւալ, խարիճտէն
 էթթապիպլեթէ, ասլա ճահիդ օլմադ
 ի պլէ միւնսպէպէթ ալամադ իտի, Հո-
 ւլ իւրաբարձաթիւն թարաֆընտան, էօլ-
 ինտէ պիր շիւրհէ արըդ օլտուղունտա,
 ի, քեյալ իյլէրինտէթի իքի տօգթօր-
 էթթալ իլէ, տիկէր իւշ տէօրթ տօգ-
 իւնտէ օրլարըն պիր արահա կէլէրէք, ի-
 ի, եօլապ իտէն ճէվապը վիրմէլէրի լաղըմ
 արաթլէր իտի, զիրա, միւսալիէյհիւմ
 էթթաթօրլար իլէ միւսադաաթ օլու-
 է վաւն տօգթօրլար արաթընտա, թըպ.
 էթթա վե տիպլօմաճա հիշ պիր ֆարդ
 թաթլուլունմաեղ, մալիւմա, եալընըդ
 թալէթլի իսմ ու շէօհէթ ֆարդը վար-
 տալիլը, վե պու դատարճըդ պիր ֆարդ-
 օլմաա, ասլա, միւսալիէյհիւմ տէօրթ
 սըրընթէթիլէրէ, չլէթլաթլիք սըֆաթը-
 օլմաթը հաեիդ օլմատըդ լարը հալտէ, հա-
 ֆէրթիլիք գուտրէթ վե սըֆաթընը վի-
 է միւսմէդ իտի. նասըլ քի պու խուսու-
 տա, միւսալիէյհիւմ տօգթօրլար
 քէնտիլէրտէ հիսս իթտիլէրինտէն,

թաղտիմ իթտիլէրի րաբթօրթօտա
 պիր հօլ էլէ իդլար իյլէմիլէր տիր.
 Պուստան տա շու Նէթիճէ հասըլ
 օլապիլիթ քի, կէրէք Հոգարալճու-
 թիւն աղալարընտան օլան, վե կէրէք
 աախիլի վե խարիճի մեծ մուր ինքն
 պուլունան տօգթօրլար, Տօգ. Եա-
 ղուպան տալի իյլէրինտէ պուլուն-
 տուղու հալտէ, եա մէղքիւր շիւրհէեե
 վե սիւալէ ոսնուհու տիւլիւնէրէք հիշ
 դարըմադ վե ճէվապ վիրմէք իսթէ-
 մէմիլէր տիր, վե եախօտ խարիճտէթի
 օլ քէնտիլէլ տէն ֆարդը պիր տիպլօ-
 մաեա մալիք պուլունմաեան հէթիմ-
 լէրէ, քէնտիլէրտէն զիւտաթէ մալիւ-
 մաթլը տըրլար նազարըյա պաղա-
 րադ, էօլէ պիր միւսադաաթթը թէրճիհ
 իյլէմիլէր տիր, վե պու իքի շըդգ-
 տան հէր դանդիսի սահիհ օլտա, քէն-
 տիլէր իյին պիր շէրէթ վե պիր ին-
 տաֆ էսէրի աստ օլունմաադ. էկէր
 քէնտիլէր տալի տօգթօր օլուպ ճէ-
 վապընա միւգթիւր իտի իսէլէր, իշի
 պէօլէ թանթանաեա վիրմէքիլիքին,
 Տօգ. Դասպարեանըն եէրինէ, տիկէր
 պիրինին թալիլինին նասիհաթ իթմէ-
 լէրի լաղըմ կէլէր իտի, վե եօդ էկէր
 քէնտիլէրի հէթիմիլէրտէ մէհարէթսիդ
 վե լիւադաթսըդ կէօրմէքտէ վե ինան-
 մադտա իտի իսէլէր, եէտի սէթիդ
 եիւղ Նէթէր պիշարէկեանըն հալլէրի-
 նի վիճառլարը կէօղլէրի Եօլիւնէ կէ-
 թիլէրէք, թաղըմա իսթիֆա իթ-
 մէլէրի իդթիդա իտէր իտի, պէօլէ,
 կէրիտէն տուրուպտա սէկիլհի օլ-
 մադլըդ, դաթան ճահիդ օլմադ ի-
 տի, վե պուսլարտան տա դաթլինա-
 դար, հալտէ տիկէլիմ քի, պիր եան-
 լըյըդ տըր օլմուշ, Բաթրիդ խանէ,
 թըպպա նօգթալարը ալիւլիւնմէե-
 րէք էօլէ պիր սիւալէ դարար վիրմիշ
 վե թաղտիմ իթմիշ տիր, հիշ տէկիլ

իսէ միւսմախլէյհիւմ տէօրթ նէֆէր
տօգթօրլարըն, գաթան գապուլ իթ.
մէնէրէք իեատէ իյլէմէլէրի լազըմ
կէլիր իտի. — նիշին. — նիշինին
ճէվապընըտա կէլէճէք տէֆա պէեան
իտէրիգ:

Կ Ծ Ի Ռ

Առանց լեզուագէտ մը ըլլալու
յաւակնութեան, կրնանք դպրոցի
տղու մը պէս հեգելով գտնալ թէ
բար, բարոյ, և բարոյական բառերը կը
սերին մի և նոյն արմատէն:

Թէև այս բարոյականը որոշ սահման
մը չունի, բայց քիչ մը մտածելով
պարտինք եղրակացնել թէ բարէն
ծնող հարազատը եթէ բարէն է հան-
րութեան, այդ բարէնը կըլլայ բարո-
յալից:

Եթէ գործը ինձ մնար, այս առ-
միկ տրամաբանութեան օձիքը չպիտի
ձգէի երբէք, և բարէի նժարին մէջ
պիտի կշռէի անբարոյական յորջորջ-
ուած ամեն տեսակ գրութիւնները,
հասկնալու համար թէ ատենք ունի՞ն
ո և է ծանրութիւն այսինքն արժէք
բարէի տեսակէտով:

Դուք կ'ըսէք այժմ թէ այդ բա-
րիքի տեսակէտն ալ քիչ չատ կը
տարբերի մարդէ մարդ, գաղափարէ
գաղափար, արդարեւ ինձ համար
կրնայ բարէն մը ըլլալ այն ինչ որ դու
բարիք մը կը սեպես քու անձը նը.
կատողութեան առնելով. սակայն,
այսպիսի ընկերական խնդրոց մէջ ես
ու դուն չունինք կարեւորութեան
տեղի. սկզբունքի վրայ խօսողը ըս-
տիպուած է հանրութիւնը միայն դի-
տել, տեսնել թէ ընդհանրապէս վը-

նասակար չպիտի համարուի քու
քին բարիք մը երեւցածը:

Ես այն դասակարգէն ալ չեմ
բառերու հետ կը խաղայ. եղաւ նոյն
իսկ գրող մը որ Ֆաննիի պէս գրե-
թիւն մը ջախջախելու համար չ
ո.երն անգամ մէկդի թողուց և
բիշ բան չգտնելով, ելաւ քարոզ-
մեզ թէ Ս. Մեսրոպեան բարե-
տանկ լիտութեանց գործածելը Ս.
հակ Մեսրոպի յիշատակին նախ-
տինք մըն է բացարձակ:

Աստուած գիտէ որ ես ծիծա-
լէ աւելի վշտացայ այդ գրողին վր-
այ, որ բարկութենէն քստմնա-
աչքերը խօլոր մօլոր, հինգ տողի
հակասութիւն մը չինելով, բեր-
թափեց թափթափեց ամեն ինչ որ
կալ լեզուին վրայ... Ես մինչեւ
սօր կը սխալիմ ուրեմն կարծել
որ ինչպէս Ս. Գիրքը, նոյնպէս
Պօքքաչիօյի տասնօրեակը, Նախ-
և Ֆաննին ու նմանները գրելու հ-
մար Մեսրոպեան տառերը գործ-
ծել պարտի մարդ. եթէ կուզէ Հ-
յերէն գրել:

Քանի որ պատեհութիւն ունին
հոս քաջենք փակագիր մը և ըսել
թէ երբ հիմայ Պօլսոյ Հայ լրագրո-
թեան մեծագոյն մասը փաստաբան
ներու տնօրէնութեան կամ խմբագ-
րապետութեան տակն է, ինչո՞ւ արդ-
եօք այդ տեսքը փաստաբանք մե-
Պօլսեցի և մանաւանդ գաւառացի
եղբայրներուն դրական օգուտ մը
յաճախ կենսական բարիք մը տալ
համար չեն փութար իրենց սիւնա-
ները զարգարելիրաւաբանական յոր-
ուածներով, կամ ձեռք ձեռքի չեն
տար թարգմանելու և հրատարակ-
լու համար Օսմանեան հողային օր-

նադիրքը, դատավարութեան օրինադիրքը, և ին, և ին. և ընդհակառակը հազար անգամ յուզուած ծեծուած օդային ինդիւնները աւելի եւս կնճռոտելու կը յատկացնեն իրենց գրիչը... Գաստաբաւն էֆէն. տիներուն այս ընթացքը ցաւալի չէ՞ք գտներ դուք ալ:

Դոցենք փակագիծը և շարունակենք մեր խօսքը:

...

Վերը ըսինք թէ մենք բառերէ գալթակող կեղծաւոր դասակարգէն չենք. երբ կը տեսնենք աշխարհիս իգականութիւնները, մոլութիւններու տակ ծածկուած առաքինութիւնները, և դիմակներու տակ սքոյլուած ապականութիւնները, առջիք ծախահարելու կամ ձողկելու համար ինչ պիտի ընենք, ոչ ապաքէն ուղենք չուղենք իրենց յատուկ բառերը պիտի գործածենք:

Ասել է թէ խօսք մը, գրութիւն մը աղօթոս բառերէ բաղադրուած ըլլալու միակ պատճառով չենք կրնար մեղադրել. և իրաւ է որ գրութիւն մը կրնայ խելքէ միտքէ չանցած լպիւր բառերէ բաղկանալ ու սուրբ բան մը ըլլալ միանգամայն, ջրպէս է մեր խոստովանանքին դաւանագիրը, որ զղջման մեղայագիր մը ըլլալուն, հաւատացեալները մեղքէն յստեացնելու, հեռի պահելու Բորիս ու Բորյանը կը պարունակէ իր մէջ:

Հապա Թանիօն ինչ կը պարունակէ, եթէ չի պարունակեր զգլխի խնկանք, հեշտադրդիւ ցոփութիւն, աշխարհ անմոռութիւն որչափ խառնառակութիւն:

Կը պատասխանեն մեզ թէ « Եղուի բարդաւաճման, գրական սեռե-

րու մշակման համար պէտք է նկարագրական ճիւղին ալ ոյժ տալ. մենք կին մը, կամ գործողութիւն մը նըկարագրելով բնաւ երբէք միտք ունեցած չենք պատանիները ցանկացնել. ցանկացողներ գտնուին նէ մեղքը իրենց վիզը. բաց աստի, այդ միտքը լիովի դարմանաւած կ'ըլլայ գրականութեան վաստակովը. չէ՞ք տեսներ Ֆրանսացի բնապաշտ վիպագիրները որք ամեն բան, եղածը եղածին պէս կը գրեն, ի սէր բնականին »:

— Բայց, եղբայր, այդ վիպագիրները իրենց երկերով գոյցէ կը պախարակեն իրենց տոհմային վատթարութիւնները, ինչ որ դարձեալ Բորիս մը, գեղեցիկ բարոյական մը կը սեպուի իրենց ազգին համար. իսկ դուք որո՞ւ դէմ կամ որո՞ւ համար կը գրէք:

— Ըսինք ա, գրական սեռի համար է մեր քմածիւնները. բարոյական անբարոյական չի փնտռուիր հոն. մանաւանդ թէ մեր գրածները ամեն մարդու հպելի հասկնալի բաներ չեն. ատոնք ըմբռնելու համար գեղարուեստի, գեղեցիկ դպրութեան ճաշակ ունենալու է:

— Այդ ճաշակէն ամեն մարդու քով կը գտնուի մէյմէկ քիչ. այսպէս, հակառակ ոմանց չաք սրտին, կրնանք դատել թէ բառախաղերու փռնջ մը կայ « միայն Ա՛յ ֆրանք, պարոն » փարիզեան նորավէպին, յուսախաբութեան գեղեցիկ օրինակ մը կայ « տի, սա կիները » հատուածին, և « իսրայի ճախրանք մը կայ « Ռահան Ին մէջ, որուն թաղարը վերջերս ինկաւ Նիբուանայի նշանածին վրայ և գլուխը տարտըղենց խեղճ յուրտեսին, — ասոնց ա-

մենն ալ լաւ և քրիստոնող են թէ՛ գրականութեան և թէ՛ ընթերցողներուն . բայց Ֆանիօն . ի՞նչ է Ֆանիին բարիքը :

Ֆանիէն հանուած եւ գրուած տխմար եզրակացութեան վրայ մեր քրքիջները արձակելէ յետոյ , կ'ուզէ՞ որ դառնա՞ մը , կշիռ մը չինենք՝ ակնյայտ տեսնելու համար Ֆանիին իսկական աբժէքը :

Այդ կշիռը կրնանք չինել՝ խընդիրը միւս եզրէն բռնելով , խօսեցրելով նոյն իսկ Ֆանիին , որ իբրեւ գրագիտուհի մը կը ներկայանայ մեզ , և որ կարծենք ամեն իրաւունք ունի գրական մի և նոյն ճիւղը մշակելու ձեզի պէս :

Ֆանիին է ուրեք խօսողը :

— « Թէ և արամբի մըն եմ , բայց որչա՛փ վայելուն է սա Երուանդը , ամուսնոյս բարեկամը . խորխտ և ուղղաձիգ քաղաածքը , չեչտակի և արհամարհոտ նայուածքը սիրտս եռաքի կը բերեն . չեմ կարող յագենալ իւր խօսակցութենէն . բառերը մեղամաղձոտ նուագի մը հնչումներուն հեշտորոր ազդեցութիւնը կ'ընեն վերաս . կը սիրեմ զինքը . իր երբեմն վարանոտ , չիոթ ու ամչկոտ վիճակներէն կը հասկնամ թէ ինքն ալ զիս կը սիրէ փոխադարձաբար . ո՛հ , ինչե՛ր կուտայի եթէ կարենայի վայելել զինքը :

Ս . Գրքին մէջ յիշատակեալ Յովսէփ Դեզեցիկի տառքինութիւնը առասպել մըն է . հիմակուան իրապաշտ էրիկ մարդոց գանկերուն մէջ անկարելի է ողմեցնել այդ խաւարամիտ առաքինութիւնը , որուն համեմատ , սուրբ է եղեր , նուիրական է եղեր այլոց և մանաւանդ մեր բա-

րեկամներուն կիները , ի՞նչ անտեղի և տղայական համոզում . ճշմարիտը իրապաշտք իրաւունք ունին , և երբ իրապաշտուհի մըն եմ կատարեալ :

« Եթէ ես — չմոռցուի թէ Ֆանիին է խօսողը — եթէ ես ճիշդ առճիշդ կը նմանիմ Պետափրէսի կնոջ , Զալիւքային , որ ցանկացաւ Յովսէփ Դեզեցիկին՝ առանց բնաւ յաջողելու , գոհ եմ որ ես դիմացս Յովսէփին պէս պինդ գլուխ մէկը չունիմ . իմ տարփաւորս , իմ սիրելիս է Երուանդը , որ թէպէտ ամուսնոյս մտերիմ բարեկամը , բայց ինձ կը տենջայ բաղձանօք , կ'զգամ զայդ սիրտս կը տոչորի , հալումաչ կ'սպառիմ . ի՞նչ ընեմ . հարկ է վայելել զինքը , անպատճառ . միայն թէ ի՞նչպէս ազատիլ անուսնոյս ներկայութենէն . է՛հ , դտայ . մենք ամեն բանի ճարը կը գտնանք , մենք , Եւայի աղջիկներս :

« Ահաւասիկ ամուսինս վստա՛հ իմ հաւատարմութեան վրայ , ու վստահ իր բարեկամին՝ պարկեշտութեան վրայ , մեկնեցաւ գնաց պաշտօնով հեռաւոր քաղաք մը , իմ անուշիկ Երուանդս է ամուսնէս շրջկուած ամսականները բերող ինձ յանձնողը . . . մէկ , երկու , երեք ամսական , և ա՛յ բարեկամական ու ամուսնական ամեն առաքատները պատուուեցան վերէն վար . . . » (1) —

Ահա կշիւը . ի՞նչ կ'ըսէք հիմա . տակաւին կը սնդէ՞ք թէ գրական

(1) Եւաչ'սըն Մասիո վէ սահիպ իմթիւնազը պուլունան իւթիւճեան էֆէնտի տէ գալըպ գալըպ եաղ պաղլասընքի զազէթասընտա գըրդ սէնէտէն սօնրտ պու եօլտա մէգալէլէ՛ր օդունմադտա տըր , պիզ իսէ հիճապըժըտան սօն պէշ ալթը սաթըրընը եաղմադ իսթէմէտիք :

սեռ մշակել է այս, թէ տուրայոյզ բան մը չկայ այդ լիտուիեան մէջ, Բայց մանուկանդ ի՞նչ պիտի ըսէիք դուք եթէ Ֆանին, այս կշիռն ուրազէպին դիւցազնուհին՝ ձեր կինը, մայրը, քոյրը կամ աղջիկն ըլլար:

Դուք ձեր անձին, դուք ձեր պարագայից վրայ խորհելով իսկ պիտի հասկնաք թէ ուր իցէ քաշի, քաշուի չկայ, ընդհակառակը շատ չարիք և անբարոյականութիւն կայ՝ գրական տպագրութիւն վրան շուրջապատուած սեռի մը մէջ:

Յ. ԿԻՄԻՒՇՎԱՆ

ԱՆՄՈՒՄՅ ՅԻՇԱՏԱԿ

1873ի կամ առաւելապէս Տաճկական թուականաւ ծանօթ, 1290 տարւոյ ձմրան եղանակը փոքր-Ասիոյ միջավայրին մէջ տարօրինակ էր:

Տարօրինակ ձմեռ եւ տարօրինակ ձիւն:

Նոյեմբեր ամսոյ առաջին քառորդէն, իւր չորս ամիս շարունակ, Կեսարիոյ շրջանի ձմարայները փակուեցան եւ երթ-եկութիւնը գրեթէ դադարեցաւ նոյն իսկ գիւղէ գիւղ:

Արեւը թէեւ մերթ ընդ մերթ իւր պայծառ երեսն կը ցուցնէր ամպերու ետեւէն, և սակայն այս վայրկեանական ուրախութեան կը յաջորդէր անմիջական տրտմութիւնը: Դարձեալ ձիւն, դարձեալ բուք:

Սաստիկ ձմրան այս երկարատեւ ժամանակի համար, Կեսարիոյ պատրաստի ունեցած պաշարը բաւական չէր. մասնաւորապէս հացի պէտքն օր ըստ օրէ պակսելով կ'ըլլար. եւ մատակարարողները, որ արդէն կ'սպառնայր՝ տիրեց լիւթիւն մը՝ որ նոյնպէս տարօրինակ ձմրան պէս:

Հացի գինն՝ որ կ'արժէր Դէ, կրկ-

նապտուկուեցաւ, — քառապատուեցաւ, — ո՛չ. այլ՝ տասնապատուեցաւ:

Բարեխնամ Տէրութիւնն իւր բնածին դիւթեամբը ձեռք կարկառեց առ հասարակ աղքատին, և պարբերաբար սատարեց:

Եւ սակայն թշուառութիւնը կարծես անմեկին ընկեր, ձմրան հետ, առաւել ծանրացաւ Կեսարիոյ բնակչաց վրայ. ի մի բան «հաց»ը պակսեցաւ՝ ինչպէս աղքատի տնակէն, նոյնպէս հարուստի տնէն:

Յուսահատութեան ծանր վիճակի մը այս վայրկեաններուն մէջ, ահաւասիկ Կեսարիոյ «Սիվաս-Գարուսու» անուանեալ արահետէն ներս կը մտնէին ալիւր և ցորեն բեռքած 200էն աւելի ուղտեր, որոց առջեւի ուղտապանին և զայն չըրջապատող երկու տասնեակ սպասաւորաց պեղներէն ի վար նուրբ և բարակ սառեր կախուած կ'երեւէին, որք դոյացած էին բնականապէս իրենց շնչառութենէն՝ ձմրան և ցուրտի սաստիկութեանը պատճառաւ:

Կարմիր կաշիապատ մուշտակներու պլլուած այս քաջարի մարդիկ, կարծես արհամարհելով սաստիկ ցուրտն և հըպարտութեամբ դիմադրելով սաստկաշունչ հողմոյն և բուքին, սրտի ամենաքաղցր գոհունակութեամբ կը մտնէին քաղաքէն ներս:

Կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ լուրն, և առ հասարակ ամէն դասակարգ փութաց իւր բաժինն ստանալու, աղքատն առանց փոխարինութեան, հարուստն՝ վճարմամբ, ա՛յնքան՝ որքան որ արժէքն էր: Եւ այս կրկնուեցաւ քանիցս: Յուսահատութիւնը փոխեցաւ ի միութարութիւն, տրտմութիւնը փոխեցաւ յուրախութիւն:

Ուստի՞ կուգար այս հացն, կենաց պայմանի անհրաժեշտ այս առաջին պիտոյքն: — Ահաւասիկ:

«Էօրիւքճիլիւ» վրանաբնակ ցեղին պատկանեալ, և հարկւորաւոր ուղտերու տէր եղած, Գատիր աղա և իւր կրտսեր

եղբայրն, միակա՛նի Վէլի աղա, ձմրան սաստկութեանն և երթեւեկի դժուարութեանն, կենդանիներն այլ և այլ այրերու մէջ սլատսպարած, իրենք ալ թօգատու սահմանաց մէջ «Գազ-Օվա» անուն բընակավայրին մէջ, վրանի տակ, ճոխ կըրակի մը առջեւ հանգիստ կ'ընէին, վըրանաբնակ կեանքի ամէն ճոխութեամբը:

Թալասցի Գրիգոր անուն երիտասարդ մը, իրեն եղած հրամանի մը վրայ, թօգատէն տաղաւարը հասած էր ցուրտէն և բուքէն գրեթէ թմրած, մինչ նոքա իրեցներով հանգիստ և գոհ երեւոյթ մը ունէին խարոյկին շուրջը բոլորեալ:

Գրիգոր նամակ մը բերած էր, ուղղեալ առ Գատիր և առ Վէլի աղաներուն:

«Նախ՛ ի սէր Աստուծոյ, ապա՛ ի սէր սովատանջ ժողովրդեան Կեսարիոյ և գիւղօրէից, որք կը տռուպին սըղութեանն և հացի պակասութեանն, կը խնդրեմք ձեզնէ որ կամ յերգնկայէ և կամ Սիվասէ, ուր կը գտնէք առատ արմտիք, զոր պիտի պատրաստեն մեր մարդիկ, հաճիք ուտեստ տանիլ ի Կեսարիա: Փոխադրութեան համար որքան վարձք որ պահանջուի ձեր կողմանէ, անմիջապէս պիտի վճարեմք ձեզ: Մեր այս առաջարկութիւնն ընդունելով, եթէ անյապաղ հասցնէք ցորենն և կամ ալիւրն ի Կեսարիա և ի թալաս, գիտցէք որ այդու մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէք մեզ, և ձեր այս թանկագին ծառայութիւնը մեք, ձեր վաղեմի բարեկամքն, երբէք և չպիտի մոռանամք:»

Նամակն՝ որ գրուած էր Տաճկերէն, և որոյ միայն իմաստն ամբողջեցինք աստ, ստորագրուած էր երկու մեծանձն անձնաորութիւններէ, աղքատասէր և ողորմած երկու հարազատներէ, ՍԵՐՈՎԲԷ և ՍԱՐԳԻՍ ԿԻԻԼՊԷՆԿԵԱՆԷ: Ընթերցումն հազիւ լրացած:

Գատիր աղան. «Էֆէնտիներն Գոլտոյ մէջ գուցէ անտեղեակ տեղւոյս ձմրան քաստկութեան և ճամբայներու փակման,

ոչ թէ դժուարին այլ և անկարելի առաջարկութիւն մը կ'ընեն, որ չպիտի կարողանամք կատարել:»

Միւս կողմէն կրտսեր եղբայրն Վէլի աղան:

— Եղբայր, ի՞նչ կ'ըսես դու, չէ՞ մի որ մեք այդ էֆէնտիներու շնորհիւ հազարաւոր գումարներ շահած եմք, եւ այժմեան մեր հարստութիւնն նաեւ դրեթէ անոնց կը պարտիմք. նոցա ըրած սոյն առաջարկութիւնն ո՛չ թէ իրենց անձնական շահուց կը վերաբերի, այլ սովատանջ աղքատաց, որոց համար մէն զոհողութիւն յանձն կ'առնուն. ուստի կ'երթամ ես ի սէր բարեկամացս և ի սէր աղքատաց: Այս ծառայութիւնն կը խնդրեն մենէ յանուն Աստուծոյ. ուստի եթէ երբէք կորսուիմ իսկ, հոգ չէ, թո՛ղ Նախախնամող թեան կամբը օրհնեալ ըլլայ:»

Եւ ահաւասիկ այս քաջասիրտ Վէլի աղան էր՝ որ վեհանձն և մեծօգի Սերովբէ և Սարգիս Կիւլպէնկեան երկու հարազատաց Վոդմանէ հաց կը բերէր սովատանջ և յուսահատեալ ժողովրդեան Կեսարիոյ և գիւղօրէից:

Ինչպէս կը յիշուի այդ թուականի տարօրինակ ձմեռն և սղութիւնն ընդ նմին վիշտ կը յիշատակուի նաեւ Կիւլպէնկեան ազնիւ տոհմի սոյն յիշատակն և մեծագործութիւնը, յիշատակ մը՝ որ անմոռաց է, մեծագործութիւն մը՝ որ անգին է:

Դուք, ո՛վ Սերովբէ և Սարգիս էֆէնտիք, Կիւլպէնկեան-վարդապետիկեան տոհմի ազնիւ զաւակք, մեծանձն ոգիք, այժմ յաւիքքեկականութեան մէջ Աստուծոյ Աթոռոյն առաջը, համարձակապէս կրնա՞ք ըսել. «Ճէ՛ր զմերկ էին զգեցուցինք, ծառաւի էին՝ աղբօցիներ անօթի էին՝ կերակրեցինք. Տէ՛ր, անցինք թշուառներու, մխիթարեցին տրտմեալները, վերցրինք անկեալները և ո՛չ անցանք նշանախից մը անգամ յիրնաց և պատուիրանաց քոց. ահա մի և ահա որդիք մեր, և և իրաւամբ և առաջ երկնից արքայութիւնն:

Ձեր մեծամեծ ողորմածութեան եւ աղքատապրութեան անթիւ եւ ազնիւ յիշատակներն օրհնութեամբ պիտի յիշատակէ միշտ ձեր ծննդավայրի տրուպ Առաջնորդն, Հայ. Եկեղեցւոյ յետին պաշտօնեայն:

ՏՐԴԱՏ ՎՐԴՊ. ՊԱՆԱՆ

ՊԻՆԵՒԻՔ ՊԻՐ ՖԱԶԻԼԷԹ

Հէր լուղէթ պիւր շէնին իսմինի, շէքլինի, թարզընը վէ հալ ու տէրե՛ճէսինի պէեան իշին իսթիմալ օլունմադ իգթիղա իտէր իսէ տէ, մէն. ֆաաթը շախսիյեէ սէպէպինտէն միւտահինիք մէյտան ալմը, վէ լուղէթլէրին իսթիմալինտէ պիթ. թապի սուլի հալլէր, շէօլլէ քիէն ուֆադ խըումէթլէրէ վէ ֆաղիլէթլէրէ պիւեիւք պիւեիւք սը ֆաթլար վիւրիտիկի կիպի, էն պիւեիւք խըումէթլէր վէ ֆաղիլէթլէրին տէ, շաեէսթէ օլտուգլարը մէտհ ու սէնալէրտէն մահրում գըլընտըղլարը կէօրիւմէքտէ պուլունմուշ տուր:

Կէրչի ֆաղիլէթ հէր վադըթ ֆաղիլէթ տիր, լաքին, ֆաղիլէթտէն ֆաղիլէթտէ բէք պիւեիւք ֆաթղլար վարտըր. եէրէ տիւշէն պիր ա. տէմի թուծուպ գալտըրմադ, վադաա պիր ինսանիյեէթ տիր, հալ պու քի տէնիղտէ պողուլաճադ օլան, վէ եախօտ պիր գազաեա օղըաեարադ թէլէֆ օլաճադ պուլունման պիր առամը հէլաքտէն գուրթարմադ, օնտան պիւեիւք վէ չօգ պիւեիւք պիր ֆաղիլէթ տիր, վէ պուլունմ անլաեըպ տա թադտիր իթմէք, հէր զաղէթաճընըն, հէր վաեիղին վէ հէր նաթըղըն մուգատտէս պիր պօրճու տուր:

Միւթէվէֆա Կիւլպէնկեան Հաճի Սերովբէ վէ Հաճի Սարգիս էֆէն-

տիլէրին էնվայի խայր ու սէվապլարընը ումումէն էհալիմիղ կէօրմիւշ վէ իշիթմիշ վէ թադտիր իթմիշտիր, նասըլքի պիգ տախի չօգ տէֆա միւնատիլիկինի իյլէմիշիղ տիր, հալպուքի պու տէֆա, Գալսէքիյէ Առաջնորդու Գեր. Տըղատ Ծ. վարդապետ Պալեան թարաֆընտան գալէմէալընըպտա, Պատկեր Աշխարհիկ Դրականութեան նամէրմէնիճէ ըիսալէյի մէվգ ութէտէ տէրճ իտիլէն նատիր իւլէմաալ պիր ֆաղիլէթլէրին օգուտուղումուղտա, տօղրուսու, հատտէն զիեաուէ միւթէէսսիր օլմուշ, վէ էօյլէ պիր ֆաղիլէթին, վէլէվ վադթինտէ եազըլմըշ վէ պիլինմիշ օլաա պիլէ, հիւսնի իպրէթ օլմադ իւզրէ, վէ պէրայի թէշէքքիւր, պիտաէֆաթ հէր զաղէթաա օգուլմաաապընտան տօլաեը էսէֆ իյլէմիշիղտիր:

Նասըլքի պալէաուէքի մէղքիւր մէգալէտէն անլաշըլմադտաաըր, Կիւլպէնկեան միւթէվէֆա պիրատէր էֆէնտիլէր, պազըլաքըն եաթադըլաըր միսիլու, պին իհթիեաթ իլէ սէքիղքէրը միւրաճաաթ իտիլտիքտէն սօնրա, եա խաթըր կէօնիւլ վէ եախօտ պիր գօրգու, պիր իւմիտ վէ եատա պիր թէէսսիրէ մէպնի պիր գաշ լէրա վիրէրէք, պիր ֆաղիլէթէ հիսսէմէնտ օլմաեըպ, իլլա, թա Գալսէքիյեէտէ պուլունմապ տա գըթլըգ սէպէպինտէն տիւշարը ֆէլաքէթ օլան զէվալլըւրը, քէնտի ըահաթլարըն զայպ իլէ թուրուպ տիւշիւնմիւշլէր, ֆիքր ու զիհին եօրմուշլար, վէ մէղքիւր աֆէթտէն թէվէլիւտ իտէճէք օլան տէրտ ու ազապլարը կէօղլէրի էօնիւնէ կէթիւրմիշլէր աճըեըպ տիլսուշօլմուշլար, վէ գալպլէրին մէրհամէթ գաբուլարընը ալաըղլարը կիպի, սախալէթ քիսէլէ-

րինի տախի աչմըլար, վէ իւշէնմէեիւ
ֆիքիր եօրարագ, իշէ եարար, էլին
տէն իշ կէլիւ տտէմպուլմուշար, մէք
թուպ եաղմըլար, վէ իճապընըն իճ
րասընը թալէպ վէ բեճա իտէրէք,
էօլէ պիր տէհչէթլու գըլ մէվսիմին-
տէ, եօլլար գաբալը օլուպ, հէր ա-
տըմտա պիր թէհլիքէ պուլունտու-
ղու թագտիրտէ, սատէճէ պիր սէօզ
վէ էմր վիրէրէք, իքիեիւզ տէվէ եիւ-
քիւ ուն եէթիշտլրթ միշլէր, վէ միւհ
թաճինէ մէճճանէն վէ գուտրէթի
օլանլարա տախի միւթէտիլ պիր պէ-
տէլ իլէ թէվլի իթտիրմիշլէր տիր,
վէ էն ալէասը մէղհէպ վէ միլէթ ֆար-
դընը տա աալա ճաեիզ կէօրմէմիշ-
լէր տիր:

Պէօլէ պիր ֆաղիլէթ իշին թէ-
շէքքիւր, պին քէրլէ թէշէքքիւր, վէ
եալընըզ շիմտի տէկիլ, իլլա պին սէ-
նէ սօնրա տախի թէշէքքիւր իտիլսէ
ճաեիզ տիր վէ վաճիպէտէն տիր:

Մէղքիւր ֆաղիլէթտէ հիսսէ ա-
լաճագ խուսուս եալընըզ մէրհամէթ
վէ սախավէթ օլմաեղպ, տահա սա-
եիր խուսուսլար տախի վարտըր,
նուֆուզ ու իթիպարլարընըն նէ՛ գա-
տար պիւեիւք պիր մէվգըտէ պու-
լունտուղու անլալըլտըղը կիպի, շու
խայր ու սէվապըն իճրասընա, հէր
նէվի ֆէտաքեարլըղը կէօղէ ալա
րագ, վէ պիր տօսթուս արղուսինէ
թէվֆիդ հարէքէթ իթմէքլիք ին-
սանիյեթիլին, սըրֆ պիր էմնիյեթի
վէ հիւրմէթ նօգթալի նաղարընտան
պապարագ իֆա վէ իճրա իտէն վէ
լի աղանըն ինսանիյեթի տախի,
հատտէն զիեատէ շայեանը թագտիր
վէ թէշէքքիւր տիր:

Էսէֆ օլունուր քի, դալըմ էճէլ
վաթանըմըղը, միւթէվէֆա կիւլ-
պէնկեան էֆէնտիլէրտէն մահրում

դըլմըլ տըր, լաքին, պարի շունուսլա
միւթէսէլլի օլապիլիլիզ քի, հէմ
զիքրի ճէմիլէրի պէօլէ պագը գալ-
մըլ տըր, վէ հէմտէ քէնտիլէրէ մա-
նէնտ էվտուլար պըրագմըլար տըր,
պինաէն ալէյհ, կիւլպէնկեան խա-
նէտանլարընըն խայր ու սէվապ վէ
ֆաղիլէթլէրինին, չօդ սէնէլէր վէ
պէլքի տէ չօդ ապըրլար, եաղըլա-
ճաղը վէ օգուսնաճաղը մէմուլի գալի-
տէն տիր:

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իլան օլունտուղու իւղըն, չիւնքի
սահիհ իմիշտիր, կէշին բաղար կիւնիւ,
Պէյօլլու դապրիսթանը քիլիսէսին-
տէ, Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբաղան
քէնտի վիճակընտան, եանի Պուրսա
տախիլինտէ պուլունան Էսկի Շէհիր
իշին, Պուրսալը տիրաղու Ռուբէն
նամ դաթը քահանայ ձեռնադրել
իտէրէք Տէր Գէորգ թէմալյեթ իյ-
լէմիշ տիր:

Մէղքիւր բուհանի զիլնէթ բէք
մութանթան սուրէթտէ բճրա իալի-
միշ, բէք չօգ ճէօմաթ հաղըլ պու-
լունմուշ, վէ կէրչի ֆիլվաղը քիլի-
սէ տար կէլմիշ իսէ տէ, պէրէքէթ
վիրսին քի, հալա սէրին օլուպ բէք
կիւղէլ պիր ըիւղկեար պուլունտու-
ղունաան, վէ քեաֆֆէյի բէնճէրէ-
լէր աչալըլտըղընտան, ճէօմաթ
չօգ ոըղըլմաճըլ տըր:

Գեր. Բարթուղիմէոս սրբաղան
բէք միւլէսսիր պիր քարոզ վիրմիշ, վէ
չէվքէթլու, գուտրէթլու վէ քէմալի
մէրհամէթլու Բատիյահըմըզ էֆէն-
տիմիզ հաղրէթլէրի հաղդընտա վա-
ճիպէտէն օլտուղու իւղըն, ան սա-
միմ օլ գատար տուալար իթմիշ վէ
թէշէքքիւրլէր օղուսիւշքի, ճէօմա-

աթառն չօգլարըն գալպէրի միւթէ
էսսիր օլարագ, կէօղէրի տօլմուշ,
վէ հատտէն զիեատէ մէմուռն օլ-
մուշլար տըր:

Շու զիյնէթտէ պազը եպիսկո-
պոսլար վարդապետլէր, վէ քահա-
նալար հազըր պուլունմուշլար տըր:

ՁԻՆԱԼԵԹ

Բիւթպէթլու միլլէթի Բուսիեան
Բաթրիկի էֆէնտի հազըրէթլէրի, սա-
լը կիւնիւ քէնտի խասթախանէլէրի-
նի զիեարէթ իթտիքտէն սօնրա պի-
զիմ խասթախանէի տախի թէշրիֆ
պիլլէ հէր թարաֆընը կէզմիշտիր:

ՄՕՅԱ ՊԻՐ ԼՈՒՂԵԹ

Շիմտի պիլլատէ, մօտա լուղէթլէր
իճատ իթմէք, վէ միւսթամէլ լու-
ղէթլէրի իսթիմալէ թէնէզզիւլ իթ-
մէմէք, վէ ուեար ուլմագ հէր եէնի
լուղէթլէրի իսթիմալէ չալըչմագ տա-
խի պիր մօտա օլմուշ տուր: Պունու
թաստիգ իչին հէնուզ շիչէկի պուր-
նունտա, եալընը «Արեւելք» տէն
ալարագ իքի միսալ իպրագ իտէլիմ:

«Արեւելք», իւսկիւտարաա Ս.
Կարապետ քիլիսէսի Թաղ. Խոթհուր-
դու ինթիխապը իչին վիթիլէն գու-
րալարըն իչինտէն, 130 գուրատա,
Գեր. Իզմիրեան Սրբազանըն իսմինէ
խապէթ իթտիկինի պէեան իլլէտիկի
սըրատա, մէզքիւր նիզամըղ գու-
րաեա եա «տարօրինակ» և եախօտ
«Ժաղրեյի» կիպի միւնասիպ պիր սը-
ֆաթ վիթէրէք, շայեանը թայեիպ օլ-
անուղունու անլաաաճաք եէրաէ, կիւ-
եա շայեանը թահսին տիր, վէ հիւսնի
իպրէթ օլմագլըգա լաեըգ պիր շէյ
տիր կիպի իքի տէֆա «չահագըղիու»
բֆաթընը վիթմիշ տիր, վէ կէրչի

պիզ անը եազանլար վէ կէօղտէն կէ-
չիւէնլէր գատար Հայճա պիլմէեիզ,
լաքին պու ճիւմլէ իլէ տէ զանն իտէ-
րիղ քի, պիր սուլի իսթիմալ տըր:

«Արեւելք» պու հաֆթա, Իզմիր-
տէ վէֆաթ իտէնՄսերեան Գրիգոր է-
ֆէնտի հագգընտա, լազըմ կէլէն
սէնալէրի օգուտուղունտա տախի
մէզքիւր չահագըղիու լուղէթիին իս-
թիմալ իլլէմիշ տիր քի օնա պիր շէյ
տէնիլէմէզ, շիւնքի բէք միւնասիպ
տիր:

Քէզալիք «Արեւելք»ին պիր նիւս-
խէսինտէ, Տիգրան էֆէնտի Կիւ-
միւշկէրտանըն վէֆաթընա տաեիր
տէրճ իտիլէն պիր թէէսսիւֆ պէն-
տինտէ, միւթէվէֆա իչին, «Վայել-
չասէրք իրենցմէ կը համարէին զին-
քըն, իբրեւ Բերայի և Վասփորի պերճ
ընկերութեան ամենէն յարգի ան-
դամներէն մին» տէնիլմիշ տիր:

Պու վայելչասէրք լուղէթիտէ մօտա
պիր լուղէթ օլմալտըր: պիլմէեօ-
լուզ վայելչասէրք տէնիլմէքլէ գան-
ղի սընըֆ էհալի անլալըլաճագ տըր:
եալընըղ շունու անլաաապիտիք քի
պուսլար Պէյօղլու իլէ Պօղազ իչինտէ
պուլունտուրար իմիշ, վէ զէնկին իմիշ-
լէր:

Միլլէթիմիզ թիւճճարը միւթէ-
պէրանընտան Կիւտիւքեան Գրիգոր
էֆէնտի թարաֆընտան, Արմաշ մա-
նասթըրը մէքթէպի էպնիյեէսինէ
սարֆ օլունմագ իւզըէ իքի պին պէշ
եիւզ լիրա իհտա օլունտուղու կիպի,
քէզալիք թիւճճարը միւթէպէրան-
տէն Յակոբեան Յովհաննէս էֆէնտի
թարաֆընտանտա Փրկիչ խայրաթ-
խանէմիզ մէքթէպի չակիբտանընտան
իքի եիւզ նէֆէրինէ էլպիսէ եարըլ-
մագ իւզըէ պէշ եիւզ արըն ալէա

ԳՐԱԼԳ ԿԻՐ ԳՈՒՄԱՆ ԻՀՄԱ ԳՐԱԼՆԱՐԴՐ, զազէթալարտա մա մէմնունիյեէ օգունմունչ տուր :

ՄԱԹԵՄ

Պիր գաչ կիւն տիւր զազէթալարտա էսէֆամիդ Կիր խապէր օգունմազատ տըր, շէօյէ քի միլլէթիմիդ թիւճճարը միւթէպէրանընտան օլուպ աա, Կիր այ մուգատտէմ, սէօլլէնտիկինէ կէօրէ պէրայի թէպտիլի ապ ու հապա Փարիսէ կիթմիշ օլան Տիգրան էֆէնտի կիւմիւշկէրտան, Կիր կիւն արապա իլէ կէզմէկէ յըգըպ եաղմուրա թուլթուլարագըսանըպ իւշիւտիւկիւնտէն, վէ աւնըն նէթիճէսի օլարագ սաթլըճան խասթալըղընա ուղրատըղընտան ազմի տարի պագա իթմիշ, վէ ճէնազէ զիյնէթի մուլթանթան սուրէթտէ իճրա իտիլտիքտէն սօնրա, միւնասիպ վագըթտա պուրաեա նագլ իտիլմէք իւզրէ, Բէր Լաշէզ նամ մէշ հուր գապըիսթանտէ հըֆիդ իտիլմիշ տիր :

Տիգրան էֆէնտի եագըն ալթմըշ չաղլարընտա օլուպ, միլլէթճէ պիր չօգ խըտմէթլէրտէ պուլունմունչ, վէ սօն վագըթլարա գատար Հիւանդանոց Հոգաբարձութիւնու ազալըղընտա տէվամ իթտիքտէն սօնրա իթիֆա իյլէմիշ տիր :

Տիգրան էֆ. հագգընտա զազէթալարտա, Կիր գաչ կիւնտէն պէրու, բէք չօգ մէտհ ու սէնալէր եաղըմըշ պուլունտուղունտան, վէ պիզ իսէ թէքէրբիւր իթմէք իսթէմէտիկիմիդտէն, եալընըզ չու գատար սէօլլէրիզ քիւ, Կիր թագըմ խօտպին վէ խասիս զէնկիւնլէրիմիզէ նիւպէթլէ բէք իւր պիր գաթ օլտուղունտան,

չօգլար իզհարը էսէֆ իյլէմէքտէ տիրլէր :

..

Նասըլ քի զազէթալարտա օգունմագտա տըր, քէնտի մալիւմաթը, թէրպիյեէսի, վէ աաարը գալէմիյեէսիյլէ մաաբուֆ պուլունան Մսերեան Գրիգոր էֆ. տէ իզմիրտէ ազմի աաարը պագա իյլէմիշ տիր :

ՎԱՐԺԱՊԵՏԼԷՐ ՄԵՃԼԻՍԻ

Հէր պօեաեը պօեաաըգտա պիրտէ ֆըստըգըրէնք գալմըշ իտի. կիւեա վարժապետլէր չու թաթիլ այլարընտա թօրլանարագ, մէքթէպլէրին իսլահը հալլէրինէ տաեր թէգէքքիւրլէր իտէճէք իտիլէր, նասըլ քի պաշգա տէֆա տախի թօրլանըպ Կիր չօգ լագըբտըլար իթմիշլէր իսէ տէ, մէքթէպլէրտէ հալէա էսկի հալլէրինտէ տէվամ իթմէքտէ տիրլէր :

Մէգքիւր մէճլիս պու հաֆթա թէճէմիւ իթմիշ իսէ տէ, չօգլուգ լագըբտը իթմէքսիզին աաղըմըշտըր. «Հայրենիք»ին սալը կիւնիւ նիւսիւսինտէ, մէրգունման մուալլիմ էֆէնտիլէրին օրատաքի հալլէրի բէք էսէֆ օլունաճագ Կիր սուրէթտէ նագլ իտիլմիշ տիր, վէ զանն տա իտէրիզ քի բէք տէ աօղրու վէ հագգըլը օլմալը տըր :

Հ Ա Ն Դ Է Ս

ՄԵՇՏՈՒՏՃԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Մէշտուտճեան վարժարանի մրցանակաց և վկայականաց բաշխման հանդէսն շքեղ կերպիւ տեղի ունեցաւ անցեալ կիրակի օր ընդ նախագահութեամբ Գեոր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսի և իւրերկայութեան ընտրեալ բաղմութեան մը :

Մէարիֆի կողմանէ ներկայ էր Մէհէմմէտ Էսաա էֆէնտին: Հանդէսն սկսաւ Համիտիէ քայլերգով զոր դաշնակի վրայ ածեց Գալուստ էֆէնտի Մէշտուտճեան: Ապա ընթացաւ արտներէն Պ. Ստեփան Պիպէրեան վեհ. Սուլթանին անուան ձօնեալ ուղերձ մը կարդաց:

Հանդէսը տեղի կ'ունենար վարժարանի սրահին մէջ որ զարդարուած էր երկսեռ ուսանողաց գծագրութիւններով:

Ուշագրաւ էին Պ. Նշան Նազարեանի ընթացաւարտի ճառը որ յուզիչ շեշտերով շնորհակալիք կը յայտնէր իւր դաստիարակաց նոցա անդին խնամոց փրկարէն: Պ. Խաչիկ Ռաֆայէլեանի ծրանէրէնը և Օր. Նեկտար Ատիեանի, Ազնիւ Պետրոսեանի և այլոց քերթուածները:

Այս տարի Մէշտուտճեան վարժարանը կը նուիրէ եօթը ընթացաւարտներ:

Պ. Խաչիկ Ռաֆայէլեան Ա. մրց.

Պ. Նշան Նազարեան Ա. մրց.

Պ. Արշակ Իւթիւճեան Ա. մրց.

Պ. Ստեփան Պիպէրեան Ա. մրց.

Պ. Հրանտ Նաղուպեան Ա. մրց.

Պ. Վռամ Իշլէմէճեան Բ. մրց.

Պ. Գրիգոր Բարաջեան Գ. մրց.

Հանդիսին վերջերը Տնօրէնն ներկայացուց ընթացաւարտները որք դասինայ պսակ և բաղմաթիւ ծաղկեփունջներ ստացան հանդիսականաց բուռն ծափահարութեանց մէջ տեղ: Ապա Նախագահ Սրբազանը հայրական յորդորներ տուաւ այս պարտներուն, շնորհաւորեց Գէորգ էֆէնտի Մէշտուտճեանը իւր արդիւնաւոր հաստատութեան համար և հանդէսը փակեց աղօթելով վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար:

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

Տիւնքի կիւն Սէլամըզ բէսմի ալիֆի Համիտիէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պուրուշմուշ տուր:

— Փարիս Օսմանլը սէֆերի քէպիրի,

տէվլ. Էսաա բաշա հազրէթլէրի. մէ-էգուլէն շարշէնպիհ կիւնիւ Տէքսատէթէ կէլմիշ տիր, միւշարիլէյհ հազրէթլէրի, տօղրուճա Մապէյնի Հիւմանուճա կիտէրէք, խաքիբաեի Շահանէնէ արզը ուպուտիյէթ իյլէմիշ տիր:

— Գուշատասը մէթրօքօլիտի Գօնթանթիմիս էֆէնտիէթ էպտիլէն իքլինճի բիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը իհսան պուրուշմուշ տուր:

«Մասիս» զաղէթասը պիր հաֆթա միտտէթլէ, Մաթպուլաթ իտաթէերի պէհիբէսիստէն թաթիլ իտիլմիշ տիր:

— Օսմանլը Տէմիր եօլու գումբանեասընըն 100 տէ 5 հիսապըյա թաշվիլաթ ֆաեիզի, սեպտեմբեր իպթիտասընտան թէէտիբէ օլուճաճադ տըր:

— Իզմիրտէ զուհուր իթմիշ օլան խասթալըղըն մէէքիւլաթ վէ մէշրուպաթճա (եէնիլէն վէ իշիլէն շէյլէրճէ) բէրհիզսիլիքտէն (եանի տիգգաթ իթմէմէքլիքտէն, սադընըլմամագտան) նէշէթ իթմիշ, պիր նէվի պալըրսագ խասթալըղը օլուղուճու եազմը իտիք, շէհրի մէգքիւրտէն ախիրէն իճրա իտիլէն թէտգըգաթը թըպպիյէ նէթիճէսիստէ, պու հալին քէսպի սիւպուլաթ իյլէտիկի անլաշըլմըշ արը, շէօյլէ քի, պու խասթալըղտան վուգու պիւլան թէլէֆաթ էն զիեատէ ֆուգարա իէհուտիլէր արասընտա գուհուր իթմէքտէ օլուղուճուտան, պուլարըն մուվադգաթէն շէհրիին խարիճիտէ միւնասիպ պիր մահալլտէ իսքեանը մուվաֆըզը մասլահաթ կէօրիւլէրէք իգթիզա իտէն պէշ եիւզ շատըրըն իրսալի տէրաէսթ պուլուճուղու իշտիլմիշ տիր:

Թաթի

—Թօգատ միւթէսարրըֆըլը, Ս. մասեա միւթէսարրըֆը սաատ. նազիմ բաշա հաղրէթլէրինէ, վէ Ամասեա միւթէսարրըֆըլը սաատ. Մէհէմմէտ Ալի բաշա հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պուրուլմուշ տուր:

—Բաբանանի գուլմանհասընըն «Բուլմէլի» նամ Ինկիլիզ վարօրու Լիվըրուլտան, Վէ պիթ Ալմանեա վարօրու տախի Բօթիտէն Տէրսաատէթէ կէմէքտէ իքէն, Մարմարա տէնիզինտէ մէզքիւր «Բուլմէլի» վարօրու Ալմանեա վարօրու իւզէրինէ տիւչէրէք 8 տազըգա զարֆընտա զարգ իյլէմիշ տիր նուֆուսճա թէլէֆաթ հօգ տուր, Ալմանեա վարօրու 1291 թօնէլաթօ իսթիապընտա օլուպ, Պանտըրմանեա տախի օլրաեըպ խամ մատէն համուլէսի ալմըլ իտի, «Բուլմէլի» վարօրու տախի խայլի զէտէլէնիպ տիւնկիմանըմըգա կէլմիշ տիր:

—Գասապա տէմիր Եօլունուն, կէչէն սէնէ օգոստոս ալընըն իւք հաֆթասընըն հասըլաթը 3797 Ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օլմուշ իքէն, պուսէնէ եալընըզ 3319 Ինկիլիզ լիրասը հաբըլ օլապիլմիշ տիր:

—Տէրսաատէթ Թիհարէթ Օտասը, սօն իծթիմահնտէ, Եէրլի գալիչա վէ քիլիմէրի պօեաժազ իչին մատէնի պօեալար գուլլանըլմասը, վէ Միտիլլի սապօն ֆապրիգալարընըն կիրիտ ստպօնլարընը թազլիտ իտէմէմէլէրի իչին, իգթիզա իտէն թէտապիրի միւզաքէրէ իթմիշ տիր:

Եարըն սապահ Գեր. Բարթուղիմէոս Սըրազանըն Պէյօղլուտա Ս. Երրդուլթիւն քիլիսէսինտէ, վէ Պատըրաքական Փոխանորդ Գեր. Դաբըրիէլ վարդապետ Ճէվահիրճեանըն Մալը Եկեղեցիտէ, վէ Արժ. Իգնատիոս վարդապետ Շիչէճեանըն տախի աչնի կիւնտէ գատընլարա մախսուս օլարագ, Ս. Պատարագ թազա իտէճէլէրի իւան իտիլմիշ տիր:

Միւլթէրէք իւլ մէնֆաա Թիւթիւն Բէթիսի իտարէսի իւանը:

Տուխան Բէթի շիթէթինին ճէմիյեթի ումուլթիյեթի թարաֆըն տան 1309 սէնէսինիւթէմուլու 14իւ թարիխինտէ իթիլազ օլունան գաբար մուճիպլինճէ շիթէթին տօգուլունճու սէնէյի մուլմէլաթը, Եանի 1308 սէնէյի մալիյեթի թէմէթիւթընըն պազըյեթի օլարագ, պէհէր հիսսէ սէնէտի իչին 8 ֆրանք թէվզի օլունաճաղը հիսսէտարանա պէեան օլունուր, թէմէթիւթը մէզպուրէ, թէնզիլ իտիլմիշ օլան սէրմանէնին 100տէ 10ունա միւսալի, Եանի պէհէր հիսսէ սէնէտի իչին 20 ֆրանք օլուպ, պունա մահսուպէն, ֆի 11 մարտ սէնէ 309 թարիխինտէ 12 ֆրանք վիրլիմիշ օլուլու մալիւմ տիւր. թէնտիեաթը մէզքիւրէ 9 նիւմէրօլու գուրօնուն թէսիլմինէ մուգապիլ, կէլէճէք սեպտեմբեր իպթիտասընտան իթիպարէն պէրվէճհի զիր իճրա օլունաճագտըր. շէթլէքի:

Բարիստէ Օսմանլը պանգասընտա 8 ֆրանք, Լօնտրա Օսմանլը պանգասընտա 6 շիլին 4 $\frac{1}{2}$ բէնս, Տէրսաատէթտէ Օսմանլը պանգասընտա 33 զըշ. 20 սանթիմ ալթըն ագճէ, վիէննատա Դրէտիթ Անլթալտ պանգասընտա 8 ֆրանք, Պէրլինտէ Մ. Ս. ալ Պըլալթրօտէր թարաֆընտան 8 ֆրանք:

Իշպու մուլմէլէ իչին, իգթիզա իտէն պօրտօլար հիսսէտարանա վիրլիմէք իւզրէ, միւլսսէսաթը մէզքիւրէտէ մէվճուտ պուլունտուրուլմագտա տըր, քէզալիք 1308 սէնէթ մալիեթի թէմէթիւթընտան, միւլէսսիլէրէ այիտ հիսսէնին, հէր 1000 տէ Աինէ 9.3321 լիրայի Օսմանլի սապէթ իտիպ, կէլէճէք սեպտեմբերին իպթիտասընտան իթիպարէն, շիթէթին մէրքէզի իտարէսինտէ 9 նիւմէրօլու գուրօնա մուգապիլ, թէտիյեթ օլունաճաղը, հիսսէթ մէզքիւրէ համիլլէրինէ պէեան օլունուր: